

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 13/2006
24.2.2006

Asia: Virkasuhteen purkamista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Komentajan 21.2.2005 tekemä päätös, jolla on päätetty purkaa opistoupseerin perusvirassa palvelevan luutnantti X:n virkasuhde ja pidättää X välittömästi virantoimituksesta valtion virkamieslain 40 §:n 1 momentin perusteella.

Päätöksen perustelut:

X on työnantajalle mitään ilmoittamatta ja perusteettomasti jäänyt saapumatta virkapaikalleen 30.4.2004 jälkeen. Ilmoittamaton ja selvittämätön poissaolo on tämän jälkeen jatkunut keskeytyksittä.

Työnantajan kirjallisiin yhteydenottoyrityksiin (selvityspyyntö 4.10.2004 ja virkamieslain 66 §:n mukainen kuulemiskutsu 28.10.2004) ei ole vastattu.

X:llä on 1.11.2004 tiedoksiannetun asiakirjan mukaisesti ollut valtion virkamieslain 66 §:n edellyttämä tilaisuus tulla kuulluksi. Häntä on myös muistutettu virkamiesasetuksen 43 §:n mahdollisuudesta luottamusmiehen kuulemiseen.

Oikaisuvaatimus

Esikunnan päätös X:n virkasuhteen purkamisesta on kumottava ja X:n on saatava jatkaa nykyisessä virassaan.

Vaatimuksen perusteet:

Luutnantti X on valmistunut linjalta upseeriksi 1.7.1992 ja teknikoksi 21.12.1995. X on toiminut 20.6.2001 - 8.6.2003 toimistoupseerina esikunnan teknillisellä osastolla. X siirrettiin 8.6.2003 toimistoupseeriksi ampumaradan hoitajan tehtäviin.

X ei ole saanut työnantajan selvityspyyntöä 14.10.2004 ainakaan kirjattuna kirjeenä tai haastemiehen välityksellä. X on lääkärintodistuksen mukaan ollut terveydellisistä syistä kykenemätön osallistumaan 16.11.2004 pidettyyn kuulemistilaisuuteen. X:llä oli laillinen syy olla poissa kuulemistilaisuudesta. Työnantaja ei ole järjestänyt uutta kuulemistilaisuutta.

Virkasuhteen purkamiselle ei ole valtion virkamieslain 33 §:ssä säädettyä törkeästä virkavelvollisuuden laiminlyönnistä johtuvaa perustetta. X on jäänyt 18.12.2003 sairauslomalle vaikean masennuksen johdosta. Lääkäri kirjoitti lähteen mielenterveyskeskukseen, missä hän on 2.1.2004 lukien ollut hoidossa psykiatrian erikoislääkäri apulaisylilääkäri potilaana. X:n työnantaja on tällöin tullut tietoiseksi X:n hoitopaikasta ja sairauslomasta. X on toimittanut terveysasemalle lääkärintodistukset poissaoloistaan, joista ilmenee, että X:n sairausloma on jatkunut keskeytyksettä ainakin 31.5.2005 saakka.

Se, että X on toimittanut sairaudestaan johtuen osan lääkärintodistuksista myöhässä työnantajalleen, ei oikeuta hänen virkasuhteensa purkuun, koska työnantaja on muutenkin ollut tietoinen hänen poissaolonsa syystä. X:n lääkärintodistukset ovat olleet terveysasemalla arkistoituna asianmukaisesti. X:ää hoitava lääkäri ja hänen työpaikkalääkäriensä ovat tavanneet X:n koskevassa hoitopalaverissa ja keskustelleet toistuvasti keskenään vuonna 2004.

X:ää hoitava lääkäri oli laadittuaan 14.5.2004 KELA:lle B-lausunnon sairausvakuutuspäivärahaa varten epähuomiossa jättänyt laatimatta työnantajalle tarkoitetun A-lausunnon. Tämän tultua ilmi 19.8.2004 oli kirjoittanut työnantaja varten A-todistuksen koskien 13.5.2004 - 30.9.2004 välistä aikaa. Aikaisempi sairausloman jatkoa koskeva lääkärinlausunto ajalle 29.4.2004 - 30.5.2004 on kirjoitettu 29.4.2004.

Vastine:

Pääesikunta on antanut vastineen, jossa esitetään oikaisuvaatimusta hylättäväksi perusteettomana. X on toukokuusta 2004 lähtien välttellyt järjestelmällisesti ja onnistuneesti kaikkia työnantajan yhteydenottoyrityksiä sekä käyttänyt hoitavaa lääkäriä hyväksi toimintansa tukemiseen. Ensimmäinen dokumentti poissaolon perusteesta 30.4.2004 jälkeiseltä ajalta oli X:n varuskuntasairaalaan 3.11.2004 toimittama takautuvia lääkärintodistuksia sisältänyt kirjekuori. X ei edelleenkään ottanut yhteyttä työnantajien edustajiin tai työterveyshuoltoon. Takautuvasti 4.2.2005 kirjoitettu lääkärinlausunto (ajalle 1.1. - 31.5.2005) tuli työnantajan tietoon vasta purkamispäätöksen tiedoksiannon jälkeen 28.2.2005, jolloin X oli mennyt varuskuntasairaalaan kysymään itseään koskevia, sinne toimittamiaan lääkärintodistuksia.

Työnantaja toimii tiedossaan olevien tosiasioiden - ei arvailujen, arvelujen tai olettamusten - pohjalta. Vastineeseen on liitetty selvityspyyntö 4.10.2004 ja kuulemiskutsu 28.10.2004

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen, jossa X korostaa toimittaneensa kaikki lääkärintodistukset henkilökohtaisesti työterveyshuoltoon, koska ei ollut tiennyt paikan postiosoitetta. Lääkäri oli 18.12.2003 kirjoittanut X:lle lähetteen mielenterveyskeskukseen, missä häntä on 2.1.2004 lukien hoitanut psykiatrian erikoislääkäri. Mielenterveyskeskuksessa järjestettiin 4.5.2004 X:ää koskeva hoitosuunnitelmapalaveri, jossa olivat läsnä X, X:ää hoitava lääkäri, lääkäri ja työterveyshoitaja sekä aluksi paikalla olivat henkilöstöpäällikkö ja huoltopäällikkö. Työnantajan on tullut jo palaverin pitopaikankin perusteella muodostua käsitys siitä, minkä tyyppisestä terveysongelmasta on ollut kysymys.

X on vastoin vastineessa esitettyä vienyt 4.2.2005 kirjoitetun lääkärintodistuksen henkilökohtaisesti 7.2.2005 työnantajan edustajalle työterveysaseman osastonhoitajalle, joka on myös kirjoittanut todistukseen saapumisajan. Lääkäri kirjoitti 22.9.2004 KELA:lle todistuksen X:n määräaikaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä ajalle 1.1. - 31.5.2005, mutta KELA ei ollut toimittanut hakemusta neljään kuukauteen eteenpäin. Laiminlyönnin paljastuttua 4.2.2005 lääkäri kirjoitti työnantajalle jälkikäteen A-lääkärintodistuksen. KELA toimitti hakemuksen eteenpäin 9.2.2005. Valtiokonttori myönsi 15.4.2005 X:lle kuntoutustukea ajalle 1.12.2004 - 31.10.2005.

Lääkärinlausuntojen on katsottava tulleen työnantajan tietoon silloin kun ne normaalin käytännön mukaan on jätetty työterveysasemalle. Työnantaja olisi voinut kehottaa X:ää tekemään virkavapaushakemuksia tarvittaessa. X ei terveydentilansa johdosta ole välttämättä ollut kykenevä hakemaan sairautensa ajalta virkavapautta.

Muut merkinnät:

X on toimittanut virkamieslautakunnalle sen pyynnöstä B-lääkärinlausunnot terveydentilastaan, mutta samalla kieltänyt näyttämästä niitä työnantajan edustajalle. Koska X ei ole myöhemminkään häneltä asiaa vielä tiedusteltaessa suostunut siihen, että työnantajalle varattaisiin tilaisuus lausua kirjalli-

sesti mielipiteensä toimitettujen lääkärintodistusten johdosta, virkamieslautakunta ei ole ottanut B-lääkärintodistuksia huomioon asiaa ratkaistaessa, vaan mainitut lausunnot on palautettu X:lle.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 33 §:n mukaan virkamiehen virkasuhde voidaan heti purkaa, jos virkamies törkeästi rikkoo tai laiminlyö virkavelvollisuuksiaan.

Valtion virkamieslain 40 §:n 1 momentin mukaan jos virkamies on pantu viralta tai virkasuhde on purettu, hänet on heti pidätettävä virantoimituksesta, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa.

Valtion virkamieslain 66 §:n 2 momentin mukaan ennen kuin virkasuhde puretaan, virkamiehelle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Esitetty selvitys ja johtopäätös

X:n virkasuhteen purkamisperusteena on ollut se, että X on työnantajalle mitään ilmoittamatta ja perusteettomasti jäänyt saapumatta virkapaikalleen 30.4.2004 jälkeen.

X:lle on 66 §:n mukaisesti varattu tilaisuus tulla kuulluksi ennen virkasuhteen purkamista. X:ää ei kuitenkaan tosiasiallisesti ole saatu kuulla, koska X on työnantajalle esitetyn lääkärintodistuksen mukaan ollut terveydellisistä syistä kykenemätön osallistumaan 16.11.2004 pidettyyn kuulemistilaisuuteen. Kun otetaan huomioon se, että työnantajan esittämän selvityksen mukaan X on ollut vaikeasti tavoiteltavissa ja että X ei ole pyytänyt tulla kuulluksi asian johdosta myöhemminkään tai lykkäämään kuulemistilaisuutta, ei asiassa ole tapahtunut X:n tosiasiallisen kuulematta jättämisen johdosta sellaista menettelyvirhettä, jonka johdosta päätös tulisi kumota.

X ei ole tullut virkapaikalleen 30.4.2004 tai oikeammin 18.12.2003 jälkeen. Työnantajan vastineesta voidaan päätellä, että hänellä on ollut siihen lääkärin kirjoittaman lääkärintodistuksen perusteella pätevä syy 30.4.2004 saakka. Tämän jälkeen X on työnantajaansa yhteyttä ottamatta ja työnantajalleen ilmoittamatta jäänyt tulematta virkapaikalleen. Työnantaja ei ole myöskään yrityksistä huolimatta saanut X:n yhteyttä. X on näin toimimalla laiminlyönyt virkavelvollisuuksiaan.

Asiassa on ristiriitaista selvitystä siitä, onko työnantaja ollut tai olisiko hänen pitänyt olla tietoinen X:n tosiasiallisesta tilanteesta toisaalta sillä perusteella, että X oli työpaikkalääkärintodistuksena lähettämällä psykiatrian erikoislääkärin hoidossa mielenterveyskeskuksessa ja toisaalta koska X oli toimittanut lääkärintodistukset terveysasemalle siinä uskossa että on näin toimimalla saattanut asian työnantajan tietoon.

Virkamieslautakunnan käsityksen mukaan työnantaja on ollut tietoinen ainakin siitä, että X oli toimittanut KELA:lle sairaudestaan B-lausunnon ja siitä että X on ollut hoidossa. Tätä käsitystä tukee mielenterveyskeskuksessa 4.5.2004 järjestetty X:ää koskeva hoitosuunnitelmapalaveri, jossa olivat läsnä työpaikalääkäri, työterveyshoitajan ja lisäksi alussa myös henkilöstöpäällikkö ja huoltopäällikkö, vaikka palaveri epäonnistui koska X ei kyennyt tapaamaan palaverissa työnantajan edustajia. Vastineen mukaan työnantaja on saanut lääkärintodistukset, joiden mukaan X oli työkyvytön 31.12.2004 asti, käyttöönsä vasta 3.11.2004. Edelleen vuotta 2005 koskevat lääkärinlausunnot työnantaja on vastineen mukaan saanut vasta 28.2.2005 eli virkasuhteen purkamista koskevan päätöksen jälkeen.

Siitä huolimatta, että työnantaja on voinut olettaa X:n poissaolon johtuneen edelleen terveydellisistä syistä X on edellä todetuin tavoin laiminlyönyt ilmoittaa ajallaan työnantajalleen poissaolonsa syytä tai kestoja. Tämä virkavelvollisuuksien laiminlyönti on edelleen jatkunut vuoden 2005 alusta lukien. Tätä seikkaa ei muuta toiseksi se, että niin sanottu B-todistus ajalle 1.1. - 31.5.2005 oli kiistatta kirjoitettu jo 22.9.2004 ja toimitettu 24.9.2004 KELA:lle, joka on 15.4.2005 myöntänyt X:lle kuntoutustukea ajalle 1.12.2004 - 31.10.2005.

Arvioitaessa, onko X:n edellä todettua asianmukaisesti ilmoittamatta jäänyttä poissaoloa virkapaikalta pidettävänä riittävänä edellytyksenä virkasuhteen purkamiselle, on harkittava poissaolon syytä ja asiaan vaikuttavia seikkoja kokonaisuudessaan.

Lääkäriin kirjoittamien lääkärintodistusten perusteella X on ollut tosiasiasa sairastamansa vakavan masennuksen johdosta kykenemätön hoitamaan virkatehtäviään yhtäjaksoisesti joulukuusta 2003 lukien ja edelleen oikaisuvaatimuksenalaisen päätöksen tekoaikaan. Myöskään työnantaja ei ole tätä kiistänyt. Lääkäriin 12.11.2004 kirjoittamassa lääkärintodistuksessa on selvitetty lisäksi, että X on ollut sairautensa johdosta toimintakyvytön ja myös kyvytön osallistumaan marraskuussa järjestettyyn kuulemistilaisuuteen. Näistä syistä on ilmeistä, että X ei ole sairautensa aiheuttaman toimintakyvyttömyyden vuoksi voinut ottaa yhteyttä työnantajaansa ja selvittää poissaolojaan vaaditulla tavalla. X:n ei voida ilmoittamatta jääneistä poissaoloista huolimatta katsoa selostetuissa olosuhteissa valtion virkamieslain 33 §:ssä tarkoitettulla tavalla törkeästi rikkoneen tai laiminlyöneen virkavelvollisuuksiaan. Esikunnan ei siten olisi tullut purkaa X:n virkasuhdetta.

Päätös

Virkamieslautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja kumoaa esikunnan 21.2.2005 tekemän X:n virkasuhteen purkamista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevan päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 23 §, 33 § ja 40 § 1 mom ja 66 § 2 mom

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Puheenjohtaja Heikki Jukarainen

Esittelijä Sari Välke

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Jalava ja Sipiläinen sekä varajäsenet Koillinen, Nummijärvi ja Niemelä sekä vähemmistön jäsen Äijälä.

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Eri mieltä olleen jäsen Äijälän lausuma:

Kun arvioidaan, onko X:n ilmoittamatta jäänyttä poissaoloa virkapaikalta pidettävä riittävänä edellytyksenä virkasuhteen purkamiselle, on harkittava poissaolon syytä ja asiaan vaikuttavia seikkoja kokonaisuudessaan.

Asiakirjoista ilmenevän selvityksen perusteella katson, että X on välttellyt työnantajan yhteydenottoyrityksiä tahallaan. Työnantaja on pyrkinyt välttämään virkasuhteen purkamisen kaikin käytettävissään olevin keinoin. Työnantaja ei ole ryhtynyt virkasuhteen purkamiseen liian nopeasti, vaan se on toiminut huolellisesti ja X:n oikeusturvan kannalta oikein.

Asiakirjoissa ei ole näyttöä siitä, että työnantajan yhteydenottojen jatkuva välttely olisi johtunut X:n sairaudesta. X on työstä poissa ollessaan hoitanut eräitä muita asioitaan, mikä osoittaa, ettei hän ole ollut sairautensa takia kyvytön huolehtimaan lääkärinlausuntojen tai vähintään poissaoloilmoituksen toimittamisesta työnantajalle. Työnantajan yhteydenottojen aktiivinen välttely osoittaa, että X on tahallaan toiminut irtisanomispäätöksessä kuvatulla tavalla.

Virkasuhteen purkaminen edellyttää, että virkamiehelle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Sairaus voi olla kuulemisen esteenä vain silloin, kun se on todistetusti niin vakava, että virkamiehen kuuleminen on tosiasiallisesti mahdotonta.

Käytettävissä olevissa lääkärinlausunnoissa ei ole sellaista selvitystä, joka osoittaisi X:n olleen toimintakyvytön huolehtimaan virkavapauden hakemisesta sairauden perusteella. Lääkärinlausunnossa 12.11.2004 ei ole lainkaan kuvattu X:n objektiivista tilaa ja lääkärin tutkimukseen perustuvia löydöksiä. Todistus ei siten osoita, että X olisi ollut sairautensa takia kykenemätön osallistumaan kuulemistilaisuuteen tai toimittamaan työnantajalle lääketieteellistä selvitystä.

Edellä esitetyillä perusteilla hylkään oikaisuvaatimuksen.

Valtion virkamieslaki 33 § ja 40 § 1 mom. sekä 66 § 2 mom.